

Ҳажасблар ижодидан

ИШҚ
Ой, юлдузлар панасида
Жунжикар осмон.

Тонг жарчилари — чумчуқлар
давра қуришгани-қуришган.

Афсус, кунгил изхориға
Ботинолмайд.

Олимжон ХАЙТОВ,
Бувайда туманидаги 42-ўрта
мактабнинг она тили ва адабиёти
фани ўқитувчиси.

ТАСВИР
Ҳар кунни утаман шу кучадан
Ҳар кунни юрагим шу кучанинг

Ўқув хўжалигимизда

Билим юртимизда ташкил
этилган ўқув хўжалигимизнинг
ёни пахтакорлари гайрат-ши-
жоватлари боис белгиланган ре-
жа туманида биринчи бўлиб ўл-
данди.

бажара бориб, йиғим-терим иш-
ларини уюшқоқлик билан таш-
кил этилди. Теримчилар меҳнати
ўз вақтида моддий жихатдан ра-
батланган бўлиб, бу терим суръа-
ти ва сифатининг ошишига омил
бўлди.

зиева қабилар ҳирмонга муносиб
ҳисса қушиши.
Ўқув хўжалиги — билим юр-
тимиз моддий таъминоти таян-
чи, десак хато бўлмас. 1994 йил-
ги пахта ҳисобидан ўқитувчилар
барча ишчи-техник ходимлари-
мизга арзон нархда усимлик ёғи,
гушт ва молларга ем-ҳашак тар-
қатди.

Бобоназар ИТОЛМАСОВ,
Олот туманидаги 4-ХТБЮ
директори.

Мерос
ТАРИХ ХАЗИНАСИ

Қудна Сурхон замини бағрида сирли тарих аjoyиботлари яши-
риниб ётибди, деганда, археолог олимларимиз минг бора ҳақ-
дирлар. Негаки бу заминда ажлолларимизнинг шонли тарихи-
ни узда мужассамлаштирган 470 дан ортиқ тепалиқлар ости-
даги хазиналар бизнинг замонашларимизни қизиқтириб ту-
рибди. Уларнинг сони бунадан ҳам кўп, эроки ҳали ўрганили-
ши лозим бўлган бундай жойлар талайгина.

Шундай муқаллас зияратгоҳлардан бири Жарқутон номи
билан тарих саҳифасига кирган ёдгорликдир. У Шеробод туман-
идаги Э. Бердиев жамоа хўжалигининг Бустонсой худудида
ястаниб ётибди. Бу ёдгорлик ўз вақтида бепарволигимиз ва
лоқайдигимиз натижасида бузила-бузила бутунги кунга келиб
100 гектарга яқини сақланиб қолган. Жарқутон ёдгорликлари
утмиш тарихимизнинг бронза даврига оид бўлиб, у эраמידан
олдинги XV—X асрларни ўз ичига олади. Ёдгорлик 3 қисмдан
иборат: арк, шаҳристон ва қабристон. Ёдгорлик осори-атикала-
ри Ўзбекистон Фанлар академиясини Археология институти олим-
лари томонидан 1975 йилдан буюн ўрганилиб келинмоқда. Тад-
қиқотлар натижасида ёдгорлик қаъридаги шаҳар саройи, ибод-
атхона, учта тураржой маҳалласи, кулбулар шаҳарчаси, мудо-
фаа иншоотлари, бир неча қабрлар очиб ўрганилди. Бу изла-
ниш ва илмий тадқиқотлар мазмуни академик А. Асқаров,
тарих фанлари доктори Т. Ширинов ва ушбу сатрлар муалли-
фи томонидан илмий адабиётлар ҳамда республика матбуотида
еритиб борилади ҳамда жаҳон олимлари томонидан ижобий
баҳоланди.

Жарқутон ёдгорликлари буйича илмий тадқиқот ўтказиш
кўпгина хоржий мамлакатлар олимларини қизиқтирмоқда.
Мана икки йилдирки, Олмониянинг археолог олимлари про-
фессор Дитрих Хуфф бошчилигида илмий изланишлар олиб
боряптилар. Шунингдек, Ироқ ва бошқа мамлакат олимлари
ҳам бу ёдгорликни қизиқиб қолдилар. Шу йилнинг 3 ойлари-
да эса Ўзбекистон — АҚШ экспедицияси иш бошлади. Унга
Америкадаги Хорвард университетининг профессори Фридрих
Хиберт бошчилик қилади. Умид қиламизки, халқаро экспеди-
циялар тарихимизнинг бизга номаълум томонларини очиб бе-
радилар.

Азиз юртдошлар, археология музейига марҳамат! Музей аше-
ларни сизларга утмиш ажлолларимизнинг қимлиги, уларнинг
жаҳон тарихи йилномаларида тутган ўрни ҳақида қимматли
матълумот беради. Мақоламнинг якунида «Маърифат»нинг
утган сонларидан биридани ушбу фикрни яна бир бор ташкил-
лаб келди: «Тарих — энг муқаллас хотира. Хотирасиз одам —
манкурдир. Халқнинг тарихи қанча узоқ бўлса, келажаги ҳам
шунча боқийдир».

Шодмон ЭРГАШЕВ,
археология музейи директори, тарихчи.

БОҒЧА БОЛАЛАРИ —
ТАЪКВАНДОЧИ

Пойтахтимиздаги 211-боло-
лар боғчасининг дарвозасидан
киришданқоқ аjoyиб бир ҳо-
латнинг устидан чиқдик.
— Ўғатча, опа, ағча опа,
Шавкатни қаранг, боғча ита-
риб юборди, — дея йиғламси-
раб турарди бир қизча. Унинг
уст-боши жиққа ҳул эди.

Биз ҳам азбаройи қизиқш-
дан қизларнинг ортидан бордик.
У ерда қизчаларнинг мақсадли
дарров илаб олган, кўриниши-
дан спорт устаси эканлиги сези-
либ турган бир йиғит.

Дарҳақиқат, ҳозирги кунда
Шарқ яққа қурашга эътибор
қўйдан-қунга ошиб, унинг иш-
қибозлари қўшамоқда. Гурӯҳлар
боғчаларда, мактабларда ташкил
этилди, болаларни унга маҳиле
қилмоқда. Фақат уғил болалар
эмас, балки юқорида айтганимиз-
дек қизлар ҳам спортнинг яққа
қурашга қизиқмоқдалар.

Уларнинг келажада жисмонан
соғлом, доврак, баркамол, чар-
вандо яққа қураши ишқибозла-
ридан бирини сўзбатта тортдик.
— Тренеримиз Шухрат акам
«Қора белбоғ» соҳибилар. Мақ-
садим, мен ҳам улардек «қора
белбоғ» соҳиб бўлсам, — дейди
Баҳолижон Нигматов. Баҳолижон
«қора белбоғ» эгаси бўлиш
учун биринчи навбатда «қизил»,
«кўк», «яшил» белбоғларни бо-
сқичма-босқич муқаммал ўзлаш-
тириб олгандан кейингина бери-
лишини ҳам айтиб ўтди.

Суратдаги сиз кўриб турган
бу қора қўзлар 211-болалар боғ-
чаларининг жажжирларидир.
Уларнинг келажада жисмонан
соғлом, доврак, баркамол, чар-
вандо яққа қураши ишқибозла-
ридан бирини сўзбатта тортдик.
— Тренеримиз Шухрат акам
«Қора белбоғ» соҳибилар. Мақ-
садим, мен ҳам улардек «қора
белбоғ» соҳиб бўлсам, — дейди
Баҳолижон Нигматов. Баҳолижон
«қора белбоғ» эгаси бўлиш
учун биринчи навбатда «қизил»,
«кўк», «яшил» белбоғларни бо-
сқичма-босқич муқаммал ўзлаш-
тириб олгандан кейингина бери-
лишини ҳам айтиб ўтди.

Феруза ОДИЛОВА.
Суратда: Болалар машғулот
пайтида.
Р. АЛБЕКОВ сурати.

Турмуш гоҳраҳаларида
ОДАМЛАР НИМА ДЕРКИН?

Биз ўз хагги-ҳаракатларимиз-
ни мушоҳада этар эканмиз, мудо-
ма ҳаёда шулоқ сўроқ туради:
«Одамлар нима деркин?».
Айни пайтда эса бу сўроқ ки-
шларни эзулиққа чорлаб,
эмонлиқдан асрагучи қаҳирчи
ҳамдир. У бизни қаерда, қан-
дай муҳитда бўлмайди, инсон
эканлигимизни, одамийлик че-
гараларидан чиқишга ҳаққимиз
йўқлигини ўқитиб туради, гуе.
Фақат одамийлик бурчаларини
унутган, тубанликка юз тутган-
ларгина «Бу нимага одамлар
қандай қараркин, нима дер-
кин?» деб андиша қилиб утир-
майдилар. Ундай одамларга
ҳамма нарса шахсий манфаат-
ларга мос келиш ва келмаслик
билан улчанади.

Одамларнинг гап-сўзини деб
узмин-узим қийнаб утираман-
ми? — шундай дея аёл дугонаси-
га юзланди.
— Хом уйлабди. Ҳалиям бул-
са, бу фикрни ҳаёлинидан чи-
қариб ташланг. Бир келинга она-
лиқ қилиб, билмаганини ўргатиб,
ширин сўз билан йўлга соловсан-
гиз нима қилиб юрибсиз? Ким
айтади сизни кўпни курган,
ҳаётнинг аччиқ-чучунини татиган
кайвони аёл деб. Кейин қизим
билан куевимни ҳовлига, ёнимга
кучириб келаман деганингиз ҳам
уйт. Ўзбекчиликка турги кел-
майди. Улғингиз Рустамбек тур-
ли айтибди, элга қулу бўласиз!
Холдиҳон биттагина келинини
ҳам йўлга соловсангиз, болалари
билан чиқишмабди деб гап қил-
майди!»

Мен бу сўзбатда акс этган во-
қеанинг давоми нима билан ту-
раганини билмайман. Уша аёл ду-
гонасининг ҳақ гапидан ҳулоса
чиқариб олдими, йўқми буниси
ҳам менга қоронгу. Бироқ эъти-
борингизни уша аёлнинг дугона-
сига айтиб бир гапига қартиқмоқ-
чиман. «Одамлар нима деркин»
деб узмин қилиб айтаман. Келин
деб узмин қилиб айтаман. Одам-
лар шундай фикрласа, эл-юрт ол-
дилага андишани унутиб, кўп-
лиқ келган ишни қилса, бурч
масъулиятини узини олиб қоч-
са, оқибати нима билан тугайди,
бу еги ҳаммага аён. Асрлардан
асрларга таъриба орқали синал-
ган аjoyиб урф-одатларимиз,
миллий анъаналаримиз, ота-она-
нинг бола, фарзандининг ота-она
одиллиги бурчлари, узлигини
йўқотиб бормайди, ахир?!

Одамлар нима деркин? Бу фа-
қат элгиз кўнглининг андиша-
си эмас. Балки одамлар уртаси-
даги зулуксиз муносабатларни
тарозига солиб турадиган вижа-
дон сўроғи, йўлдан адашганлар-
ни тугрилиқка бошловчи маъқ
ҳамдир.

Биз эса баъзан неча минг
йиллик синовлардан утган анъа-
на ва тушунчаларни бугунги кун
қаричига турги келибди деб
кур-қурона шопий ҳулоса чи-
қармайлигимиз?

Ҳидоят ОЛИМОВА,
Ўзбекистон радиоси
мўҳбири.

ТИЛ МАРКАЗИ

Андижон вилоят ёш-
лар марказида тил урга-
ниш маркази ташкил
этилди. Унда инглиз, не-
мис, француз, араб ти-
ли ўргатилади. Қабул

эса тест синови асосида
булиб, уларда мактаблар-
нинг 9,11-синф ўқувчи-
лари қатнашиши мум-
кин.
Ш. КЕЛДИЕВ.

ТАКЛИФНОМА

Тошкент шаҳар Шайхонтоҳур тумани Малик
Маждидов номидаги 82-ўрта мактабнинг 60 йил-
лиги нишонлаши муносабати билан шу мак-
табда турли йилларда ишлаган ва ўқиган му-
раббий ҳамда ўқувчиларни тантанали кечага
таклиф этамиз.
Кеча 1995 йил 14 октябрь соат 11 да мактаб
биносида бўлиб ўтади.
МАНЗИЛГОҲИМИЗ: Бош универсал магази-
ни бекати, Чорсу даҳаси 82-мактаб.

МАКТАБ МАЪМУРИЯТИ.

Бир кам
дўна

ОЛЕГ
ТАБАКОВНИНГ
ОЛТМИШВОЙИ

Бизнинг одатимиз
бўйича олтмишвой,
туқсонбой деган исм-
лар фарзанд туғил-
ганда отанинг ёшига
қараб қўйилади. Маш-
ҳур рус актери Олег
ТАБАКОВ олтмиш
ёшида ўғил кўрди. Уғ-
лига Олтмишвой эмас
Павелбой деб исм
қўйибди. Дунени қан-
ранг, худо бераман
деса, бел бақувват
булса бераверар
экан.

ПУЛЛИ
ТЕЛЕФОННИНГ
ИХТИРО
ҚИЛИНИШ
ТАРИХИ

АҚШда 1876 йил
Александр Белл теле-
фон учун биринчи ру-
сатнома олди. Амери-
калик механик Уилям
Грей уйига телефон
урнатган булса-да,
узи ишлайдиган ме-
бел фабрикасидан ту-
риб уйда касал ёт-
ган хотинидан ҳол сў-
рай олмасди. Чунки
фабрика телефонини
ишлатиш мумкин
эмас эди. Бу Грейни-
нг пулли аппарат —
таксофоннинг ихтиро
қилишига сабаб бўл-
ди. Бир неча йилдан
сўнг АҚШда ёғочдан
ясалган таксофонлар
қўпайиб кетди. Ойна
ўрнига илк бор парда
қўйилганди. Кейинроқ
қулайлик учун стул
қўйилди. Бу ихтирога
ҳам мана 105 йил ту-
либди.

СОЛИҚДАН
ҚУТУЛИБ
БЎЛМАЙДИ

Германияда бирдан
икки машҳур спортчи
Штеффи Граф (тен-
нисчи) ва Михаэл Шу-
макер (автопойгачи)
устидан солиқлар тў-
лови борасида жан-
жал чиқди. Штеффи
Графнинг теннис
уйилларидан, турли
рекламалардан туша-
диган йиллик фойда-
си 100 миллион не-
мис маркасиа турги
келади. Штеффи бу
фойдаларнинг анча-
гина миқдори учун со-
лиқ тўламаган, яъни
пулларни ноқонуний
йўллар билан олган
экан. «Билд» газета-
сининг таъкидича,
агар яширилган пул-
лар ҳақиқатдан ҳам
катта миқдорда бўл-
са, спортчини 10 йил-
гача қамоқ жазоси
кутмоқда.